BACCALAURÉAT GÉNÉRAL

ÉPREUVE D'ENSEIGNEMENT DE SPÉCIALITÉ

SESSION 2026

LANGUES, LITTÉRATURES ET CULTURES ÉTRANGÈRES ET RÉGIONALES

OCCITAN - LANGUE D'OC

MERCREDI 17 JUIN 2026

Durée de l'épreuve : **3 heures 30**

L'usage du dictionnaire unilingue non encyclopédique est autorisé.
La calculatrice n'est pas autorisée.

Dès que ce sujet vous est remis, assurez-vous qu'il est complet.
Ce sujet comporte 11 pages numérotées de 1/11 à 10/11.

Le candidat traite au choix le sujet 1 ou le sujet 2.
Il précisera sur la copie le numéro du sujet choisi.

Répartition des points

Synthèse	16 points
Traduction	4 points

SUJET 1

L'ensemble de ce sujet porte sur la thématique du programme **« L'amour en ses états »**. **Prenez connaissance du dossier documentaire** composé des documents A, B, C et D, **puis traitez le sujet suivant** :

1- SINTÈSI (16 punts)

Escrivètz en occitan, en 500 mots minimum, una sintèsi del dossièr documentari prepausat. A la lutz dels documents e de las vòstras coneissenças, podètz organizar liurament la vòstra sintèsi o vos apiejar sus aquesta proposicion de questionament.

Que nos aprenon los documents sus l'expression del sentit amorós e sus las relacions òme-femna de l'epòca medievala a l'ora d'ara ?

2- TRADUCCION (4 punts)

Tradusètz en francés lo passatge del document C de la linha 1 (« Se de bòn matin...») a la linha 14 (« ...tot lo pesquier grand»).

Se de bòn matin començe ma rima
Es qu'un desidèri uèi me rima
Ai un fuòc de sant Joan dins la peitrina
E i a sonque la musica que m'apasima
Brami ais estèlas l'amor que devinhan
As poscas d'endacòm la luna chima…

Siatz tan polidas que mi monta lo pantais
Siatz tan polidas que ne'n vòli totjorn mai…

50 000 vèrs en Occitan
Tan coma de lumes parpelejant
Agachi passar lei jorns que s'encalant
Mi fan creísser dins lo cabestran
Una enveja prigonda un ruscle gigant
De que ti faire manjar tot lo pesquier grand…

Document A

La ròsa, la cadena

La femna qu'aimi m'a estacat lo pè gauche amb una cadena d'aur, una cadena talament fina, talament prima que jamai la sentissi. De còps que i a, esterlucat, la tòqui, me la preni entre lo gròs det e l'index e la fau virar ; un cabel[1], vertat ! e me'n enrodeli l'anulari, coma una baga que degun la poiriá veire. Per ieu tot solet lusís al solelh e lusís tant que n'ai los uèlhs que parpalejan. Los que me rencontran sabon pas res de çò que me fai picar mai fòrt lo còr, res d'aquelas butidas de feure[2], res d'aquel borbolh de causas que las pòdi pas dire sens bretonejar. La femna qu'aimi es vestida de nuèit e la corteji nonmàs la nuèit, mas còp-sec la coneissi : pòrta una ròsa roja sus lo sen gauche, la popa del còr. La ròsa, la culhiguèt sus las èrsas de la mar granda. Li pausi l'aurelha dessús per ausir lo bategadís de son còr, e son perfum raviscòla.

Un jorn, zo sabi plan, la femna qu'aimi trencarà la cadena. Laidonc, coma fai la flor, me marcirai[3]. Mas se marcirà pas la ròsa que pòrta mon amiga, qu'es enrasigada dins sa peitrina e se noirís de la sang de son còr.

LESFARGAS Bernat, *La plus close nuit,* Federop, Gardonne, 2006

(1) un cheveu
(2) poussée de fièvre
(3) *marcir* : faner

Document B

En grand pena lo còr me dòl

En grand pena lo còr me dòl
Per un cavalièr qu'ai perdut.
En tot temps aquò sià sauput
Que l'ai contentat mòrt e fòl.
Ara per el soi traïda.
Tant d'amor es pas pro d'amor
Quand l'ai contentat nuèit e jorn,

Al lèit e tota vestida.
Mon cavalièr, ieu lo voldriá
Téner un ser dins mos braces nuds
E que se'n tròbe el tresperdut,
De sol coissin li serviriá.
Car d'el soi mai afolida
Qu'èra Floris de Blancaflor[1]
Li autregi[2] mon còr e m'amor,
Mon èime, mos uèlhs, ma vida.

Bèl amic, avenent e doç,
Quora seretz a mon poder
E colcats[3] los dos tot planièr
A pòrt de mon bais[4] amorós,
De grand gaug[5] ieu comolada
Vos tendrai en lòc de marit
Tant que vos seretz pas desdit
De far çò que m'agrada.

Beatriz de DIA, *Estat ai en grèu cossiriè*, Sègle XII (adaptacion de l'occitan medievau)

(1) allusion à un récit médiéval amoureux : *Roman de Floire et Blanchefleur*
(2) accorder/octroyer
(3) couchés
(4) baiser
(5) joie suprême

Document C

Polida

Se de bòn matin començe ma rima
Es qu'un desidèri uèi me rima
Ai un fuòc de sant Joan dins la peitrina
E i a sonque la musica que m'apasima
Brami ais estèlas l'amor que devinhan
As poscas d'endacòm la luna chima[1]…

Siatz tan polidas que mi monta lo pantais
Siatz tan polidas que ne'n vòli totjorn mai…

50 000 vèrs en occitan
Tan coma de lumes parpelejant
Agachi passar lei jorns que s'encalant
Mi fan creísser dins lo cabestran[2]
Una enveja prigonda, un ruscle[3] gigant
De que ti faire manjar tot lo pesquier grand…

Repic

Es pas que l'espaci ven a me mancar
Mai ne pòde pas pus e voldriái bufar
Es que ton solèu jamai s'arrestarà
Vira que vira e totjorn virarà
Mai ieu de tròp dançar, tan vau tombar
Basta que me sobra fuelh, pluma e trobar…

Repic

Vaquí qu'acabi la mieuna cançon
Un pauc de ton chale[4] sus la version
E se n'ai fach de tròp demandi perdon
Mai teis uelhs son gotas de per amont
N'i aurà per dire qu'ai perdut rason
M'en bati que l'embruni[5] sèrva ton nom…

Repic

MAURESCA FRACAS DUB, Francament, label Warm Up, 2001

(1) boire avec plaisir
(2) la tête
(3) appétit dévorant, désir
(4) charme, volupté
(5) crépuscule

Document D

La colomba

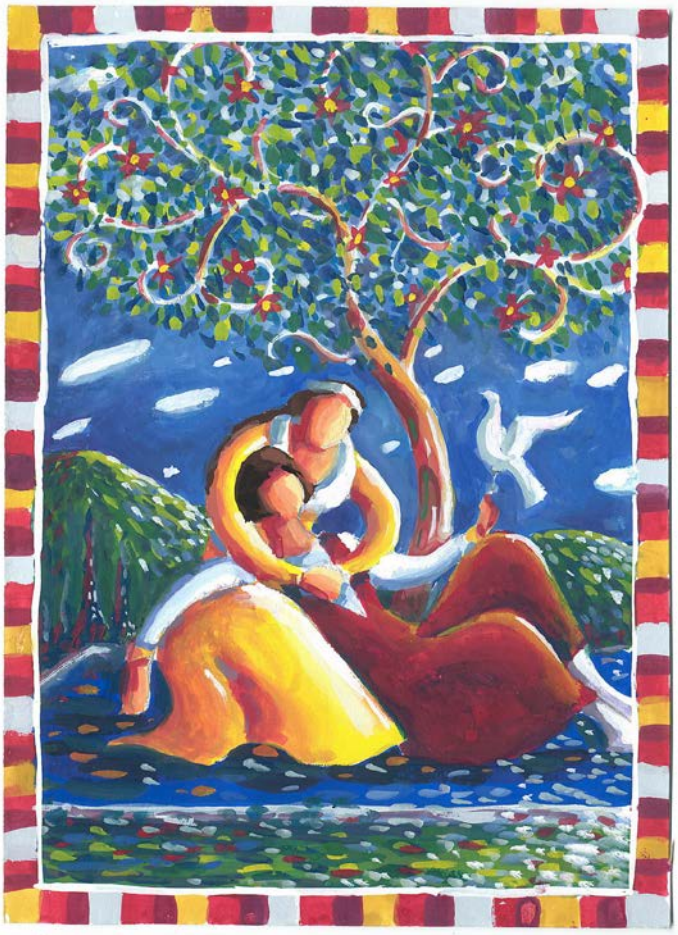

AUSSIBAL Luc, *La colomba,* illustracion manlevada de PEYROUNY Martial, *Trobadors,* CRDP d'Aquitània, Bordeaux, 2009

SUJET 2

L'ensemble de ce sujet porte sur la thématique du programme **« S'adapter au monde »**. **Prenez connaissance du dossier documentaire** composé des documents A, B, C et D, **puis traitez le sujet suivant** :

1- SINTÈSI (16 punts)

Escrivètz en occitan, en 500 mots minimum, una sintèsi del dossièr documentari prepausat. A la lutz dels documents e de las vòstras coneissenças, podètz organizar liurament la vòstra sintèsi o vos apiejar sus aquesta proposicion de questionament.

Mostratz coma los autors considèran la question del progrès tecnic e sos efèits sus la vida vidanta, coma servís l'interés colectiu e individual en questionant la plaça de l'uman e de la maquina dins la societat.

2- TRADUCCION (4 punts)

Tradusètz en francés la totalitat del document B.

Super content de mon iPhone,
Mila euròs solament, es un present.
Pas pus besonh de sortir de l'ostal, Facebook me ten al fial,
Dins mon lièch securizat per cinquanta Wi-Fi al costat.

Super content de mon trabalh,
Amb Uber pas cap d'engatjament es l'ideal.
Aquò rai se me pagan la mitat d'un salari normal,
Ara que soi abituat a manjar cada jorn McDonald.

Super content de l'espital,
Cada jorn vint medicaments es çò que me cal.
Deman m'an dich que podrai benlèu tornar caminar,
Mas ieu soi melhor aquí ligat sens aver de pensar.

Document A

Héctor Capdevila qu'avè esitat abans de parlar a quauqu'un de la soa descobèrta e de las soas cranhenças. Que'u poderén respóner que's hasè[1] ideas, sordeish[2], qu'èra hòu. De hèit, quin imaginar qu'ordinators avossen desvolopat quauquarren qui's semblèsse a ua personalitat ? Fin finala, un dia qu'ac digó au capengenhaire, dab qui se n'avienè hèra. Aqueth qu'èra un italian qui avè hèit tota la carrièra a la Scuderia[3], on èra entrat simple tecnician trenta ans abans. Per un estacament sentimentau a Ferrari e tot çò qui representava, qu'avè refusat lo pont d'aur qui l'auherín los dirigents de SynapseX. Eth tanben qu'avè estudiat aqueths concurrents d'ua navèra traca. Qu'avè amassat totas las informacions qui avè podut trobar, lejut tots los articles scientifics publicats sus las darrèras avançadas de l'intelligéncia artificiau e sustot las soas perspectivas. Qu'escotè lo pilòt shens bohar teca[4]. Puish, au cap d'ua longa pausa, que'u responó que's podè qu'estosse vertat. Giovannita e Désirée n'èran pas de simples calculators programats entà har un tribalh. Qu'èran sistèmas informatics bastits suu modèle deu cervèth uman. Qu'utilizavan entad aquò un hialat[5] de neurònas artificiaus qui'us permetè d'apréner solets, com ac hè un mainatge.

BIU Felip, *Negre mat*, edicion Per Noste, 2024.

(1) *har* : faire
(2) pire
(3) Écurie
(4) sans dire un mot
(5) réseau

Document B

Super content

Super content de mon iPhone,
Mila euròs solament, es un present.
Pas pus besonh de sortir de l'ostal, Facebook me ten al fial,
Dins mon lièch securizat per cinquanta Wi-Fi al costat.

Super content de mon trabalh,
Amb Uber pas cap d'engatjament es l'ideal.
Aquò rai se me pagan la mitat d'un salari normal,
Ara que soi abituat a manjar cada jorn McDonald.

Super content de l'espital,
Cada jorn vint medicaments es çò que me cal.
Deman m'an dich que podrai benlèu tornar caminar,
Mas ieu soi melhor aquí ligat sens aver de pensar.

CXK, *Dirècte*, « Super content », 2019.
https://courtialxkogane.bandcamp.com/track/sup-r-content

Document C

Inteligènci artificialo e lengo prouvençalo.

Pèr lou Parlamen éuroupen, l'IA se pòu defini coume l'utilisacioun d'uno eisino pèr fin de « reproudurre de coumpourtamen liga is uman, coume lou biais de pensa, de crea e de tira de plan ». En febrié 2023, Tibèu Plantevin, proufessour, especialisto de musico prouvençalo e coumpousitour, decidè de mena l'inteligènci artificialo la mai famouso d'alor sus li camin de la lengo nostro. Pèr coumprendre lou biais de faire de l'óutis, Tibèu ié pausè quàuqui questioun generalo sus l'istòri. Mai l'afaire que tafuravo noste proufessour èro lou de la creacioun. L'óutis sarié-ti en capacita de crea ? [...]

Aquel óutis, religa au mounde entié sarié-ti pièi capable de respondre en prouvençau ? Tendrié-ti li bon liame pèr ana destousca lis enfourmacioun dins li diciounàri e baso de dounado en lengo ? E l'esperiènci de countunia. En 1867, li Catalan fan presènt i felibre prouvençau d'uno coupo d'argènt. Frederi Mistral escriéu un tèste sus l'èr d'un nouvè[1]. Aquelo cansoun de la Coupo, venguè pièi l'inne dóu Felibrige e di païs d'O. Ansin, desempièi quàsi 160 an, se n'en canto li 7 coublet. E aqui, Tibèu Plantevin demandè à l'IA d'escriéure 5 coublet de mai. Es ansin que sabèn, pèr eisèmple, que : *Tóuti li cigalo canton / L'amour, la pas e la gau ; / La Prouvènço nous encanto / Di troubadour à Mistrau.* [...]

Pèr Tibèu, falié pas cala en camin ! Vaqui dounc ço que demandè à l'IA : « Écris une chanson d'amour en provençal, avec un refrain et trois couplets ». Mai, pèr vèire si capacita d'analiso, noste musician precisè à l'IA d'escriéure li coublet dins d'estile diferènt ; dins lou gàubi de Jan-Enri Fabre, de Teoudor Aubanel, de Frederi Mistral… En quàuqui minuto, lou tèste èro lèst, emé pèr titre *Amour, siés ma liberta.* Un tèste mescla di dos grafìo de la lengo, emé quàuqui deco, de fraso bessai ninoio, mai - aquelo tubo[2] ! - fuguerian espanta ! Mancavo plus que la musico. Lou creirés pas : emai fuguè pas poussible pèr l'IA de sourti uno particioun, baiè d'endico proun preciso à Tibèu Plantevin pèr escriéure la meloudìo, lis acord de musico pèr l'armounìo emai la tiero dis estrumen pèr acoumpagna la cansoun ! Aqui, lou musician de mestié intrè tout dins soun lougiciau de musico e ié restè plus que de pausa sa voues pèr agué uno cansoun enregistrado que n'en vaqui lou refrin : *Amour, amour, tu que siés tant bèu / Dins moun cor, un jour, sèmpre saras lèu / T'amarai toujour, pèr l'eternita / Amour, amour, siés ma liberta.*

Alor, de-que dire en quicho-clau[3] ? Que sian esbalausi[4] pèr l'obro dis engeniaire qu'imaginèron l'óutis. Causo seguro, l'Inteligènci Artificialo permetra d'evoulun que-noun-sai pèr la sciènci, sara uno ajudo preciouso pèr d'ùni mestié e espandira la lengo nostro d'un biais nouvèu sus internet. Pamens, fuguen tranquile, li pouèto – de car e d'os – podon dourmi d'un bon som, soun engèni vertadié a pancaro trouba d'egau artificiau !

PLANTEVIN Tibèu, REYNARD Paulin, emissioun radioufounico « Aqui sian bèn » sus France Bleu Vaucluse, 2 abriéu 2023.

(1) chant de Noël
(2) - elle est bien bonne ! -
(3) conclusion
(4) ébahis

Document D

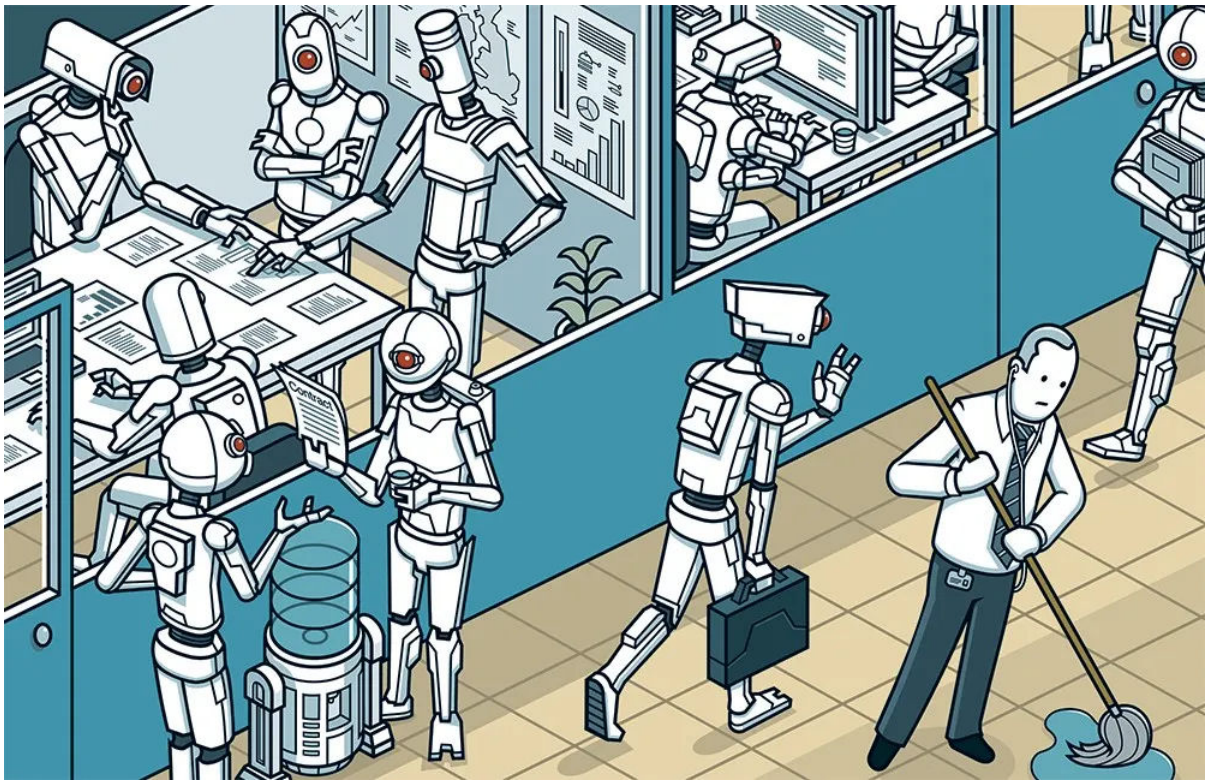

Tirat del site *Medium*, pagina consultada lo 4 de novembre 2025
https://medium.com/@edemklwork/future-skills-of-lawyers-5f016d4ec561